

Educational Studies and Information Technology, 15(3), 45–58.
<https://uesit.org.ua/index.php/itse>

Булах, І. Є., & Мруга, М. Р. (2006). *Створюємо якісний тест*. Майстер-клас.

Ляшик, В., & Шубін, І. (2023). Методи автоматизації та інтерпретації якості освітніх тестів у системах розподіленого віртуального навчання. *Сучасний стан наукових досліджень та технологій в промисловості*, (3)(25), 40–51.
<https://doi.org/10.30837/ITSSI.2023.25.040>

Радкевич, О. (2023). Адаптивне тестування в контексті використання електронних засобів навчання: суть, розроблення та оцінювання. *Professional Pedagogics*, 1(26), 58–73.

Савченко, О., та ін. (2012). *Дидактико-методичне забезпечення контролю та оцінювання навчальних досягнень молодших школярів на засадах компетентнісного підходу: Монографія*. Педагогічна думка.

Сікора, Я. (2024). *Методичні рекомендації до розробки та використання адаптивних тестових завдань (52 с.)*. Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка.

— 90 —

УДК 377.018.43:004](477)»36»

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК СУЧАСНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ, ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Ігор Ярич,

*методист, викладач інформатики та
комп'ютерних дисциплін Державного
навчального закладу «Вище професійне
училище №34 м. Стрий»,*

<https://orcid.org/0009-0004-7624-2775>

e-mail: ihor.yarith@gmail.com

Анотація. У статті розглядається сучасна стратегія розвитку професійної освіти з використанням цифрових технологій у підготовці кваліфікованих робітників в умовах війни, повоєнного відновлення та євроінтеграції України. Основну увагу приділено ключовим

особливостям та аспектам використання цифрових технологій у професійній освіті, їх інтеграції для створення інтерактивного та адаптивного навчального середовища, яке забезпечує високий рівень професійної підготовки майбутніх фахівців. Аналізуються переваги впровадження таких технологій, зокрема підвищення мотивації до навчання, розвиток практичних навичок та можливість персоналізованого навчання. Використання цифрових платформ дозволяє ефективніше адаптувати освітній процес до потреб сучасної ринкової економіки, сприяючи зростанню професійної компетентності випускників.

Ключові слова: професійна освіта, цифрові технології, освітній процес, цифрові платформи, навчання.

DIGITAL TECHNOLOGIES AS A MODERN STRATEGY FOR THE DEVELOPMENT OF VOCATIONAL EDUCATION IN THE CONDITIONS OF WAR, POST-WAR RECONSTRUCTION AND EUROPEAN INTEGRATION OF UKRAINE

*Ihor Yarych,
Methodologist, Teacher of Informatics and
Computer Disciplines State Educational
Institution «Higher Vocational School
No. 34 of Stryi»*

Abstract. The article examines the modern strategy of professional education development using digital technologies in the training of skilled workers in the conditions of war, post-war reconstruction and European integration of Ukraine. The main attention is paid to the key features and aspects of the use of digital technologies in vocational education, their integration to create an interactive and adaptive learning environment that ensures a high level of vocational training of future specialists. The advantages of implementing such technologies are analyzed, in particular, increasing the motivation to learn, developing practical skills, and the possibility of personalized learning. The use of digital platforms makes it possible to more effectively adapt the educational process to the needs of the modern market economy, contributing to the growth of the professional competence of graduates.

Keywords: professional education, digital technologies, educational process, digital platforms, training.

Вимоги до підготовки фахівців в умовах війни, повоєнного відновлення та євроінтеграції України постійно зростають у зв'язку з розвитком інноваційних технологій та потребою у кваліфікованих робітниках, здатних працювати з сучасним обладнанням та цифровими системами. Застосування цифрових платформ у освітньому процесі відкриває можливості для адаптації навчального середовища до індивідуальних потреб здобувачів освіти, що підвищує якість та ефективність самого навчання.

Мета дослідження полягає у пошуку нових стратегій професійної освіти з використанням сучасних цифрових технологій, виділення ціннісних основ її модернізації, визначення умов ефективності інноваційних процесів в освіті, забезпечення її неперервності.

Цифрові технології відіграють важливу роль у вдосконаленні освітнього процесу в закладах професійної освіти, надаючи нові можливості для викладання та навчання. Ось деякі з ключових особливостей їх використання:

- онлайн-платформи і ресурси, де учасники освітнього процесу мають доступ до навчальних матеріалів, завдань та ресурсів з будь-якого місця і в будь-який час, що робить навчання більш гнучким та доступним;

- моделювання та віртуальні лабораторії, що дозволяють проводити експерименти і практичні заняття з використанням VR та AR технологій;

- мобільні додатки, що дозволяють взаємодіяти з навчальними матеріалами, виконувати завдання і комунікувати з педагогами та однокурсниками безпосередньо зі своїх мобільних пристроїв;

- інтерактивні навчальні матеріали, де педагоги можуть створювати інтерактивні презентації, відео та інші мультимедійні матеріали, що сприяє більш ефективному засвоєнню інформації;

- управління навчанням, що дозволяє організовувати освітній процес, відстежувати успішність, швидко та об'єктивно оцінювати знання, адмініструвати курси і забезпечувати зворотний зв'язок;

- використання штучного інтелекту, що дає змогу аналізувати успішність, ідентифікувати слабкі місця та надавати індивідуалізовані рекомендації для покращення навчальних результатів.

Цифрові технології надають великі можливості для покращення якості освіти, роблячи її більш доступною, інтерактивною та індивідуалізованою. Вони сприяють підвищенню якості навчання, забезпечують доступ до сучасних навчальних матеріалів та

допомагають адаптувати освітній процес до нових викликів. Ключовими аспектами використання цифрових технологій у професійній освіті є:

- дистанційне навчання, що дозволяє забезпечити безперервність освітнього процесу, використовуючи онлайн-платформи та віртуальні класи;
- цифрова грамотність, що є важливим завданням для успішного впровадження цифрових технологій в освітній процес;
- інтерактивні методи навчання, що сприяють підвищенню ефективності навчання та залученості здобувачів освіти;
- інноваційні технології, що допомагають створити більш інтерактивне та захоплююче навчальне середовище;
- психологічна підтримка, що дає змогу переживати стрес, травми та може допомогти зменшити негативний вплив на психічне здоров'я;
- інтеграція у європейський освітній простір, що вимагає адаптації навчальних програм до міжнародних стандартів;
- інфраструктурні виклики, які в умовах війни та повоєнного відновлення можуть виникати з доступом до Інтернету та цифрових ресурсів;
- адаптивні навчальні матеріали, які використовуються під індивідуальні потреби та забезпечують більш ефективно навчання в умовах змінних обставин.

Ці аспекти є важливими для забезпечення сучасної та якісної професійної освіти в Україні в умовах війни, відповідають вимогам євроінтеграції та сприяють повоєнному відновленню.

В професійній освіті цифрові технології допомагають зробити навчання більш ефективним, цікавим, адаптованим до сучасних вимог та відіграють вирішальну роль у підготовці фахівців до ринку праці. Ось деякі з них:

- адаптивне навчання, що передбачає персоналізоване навчання, підлаштоване під індивідуальні потреби та рівень знань, дозволяє відслідковувати прогрес, підвищує ефективність навчання;
- *віртуальний клас* – технологія проведення синхронних онлайн-занять у віртуальному середовищі навчання через взаємодію з іншими здобувачами освіти і педагогом;
- масові відкриті онлайн-курси (МООС, Massive Open Online Courses) – безкоштовні навчальні курси, викладені для загального доступу в Інтернет, що є інструментом для поширення якісних знань

від найкращих педагогів;

- синхронне навчання – такий вид взаємодії, коли всі учасники спілкуються, навчаються та передають один одному інформацію у спільному цифровому середовищі;

- асинхронне навчання – такий вид взаємодії, під час якої учасники взаємодіють між собою із деякою затримкою в часі, обмінюючись завданнями та їх розв'язком за допомогою різноманітних засобів дистанційного зв'язку;

- змішане навчання – навчання, за якого частина пізнавальної діяльності відбувається на уроці під безпосереднім керівництвом педагога, а інша – у самостійній роботі з цифровими ресурсами;

- перевернутий клас – навчання, за яким основне засвоєння нового матеріалу відбувається вдома, а час аудиторної роботи виділяється на виконання практичної частини роботи;

- самонавчання – це, коли здобувачі освіти контролюють свій навчальний процес, визначаючи, що, як, коли та де вони отримують знання та навички, ключовими характеристиками є автономія, ініціатива та проактивна участь з навчальними матеріалами;

- електронне навчання (e-learning) – платформи для онлайн-курсів, вебінарів та відео-уроків у зручний час, темп та місце навчання;

- мобільне навчання (m-learning), що дозволяє навчатися навіть на ходу, характеризується зручністю і доступністю навчальних матеріалів на мобільних пристроях, можливістю в будь-якому місці та підвищеною мотивацією через застосування сучасних технологій;

- хмарне навчання, що передбачає використання платформ для зберігання та обміну навчальними матеріалами, спільної роботи над проєктами, забезпечує безпеку даних та резервне копіювання;

- гейміфікація, що передбачає використання ігрових елементів для підвищеної мотивації здобувачів освіти та залучення їх до навчання, робить навчання цікавим та захоплюючим, допомагає розвивати конкурентний дух;

- система управління навчанням (LMS, Learning Management System) – використовується для розробки, управління та поширення навчальних онлайн-матеріалів із забезпеченням спільного доступу;

- система управління курсами (CMS, Course Management System) – використовується для формування електронного освітнього середовища навчального закладу, забезпечення доступу до цифрових освітніх ресурсів й організації інтерактивної взаємодії між педагогами та здобувачами освіти засобами сучасних інформаційно-

комунікаційних технологій.

Ці технології допомагають адаптувати професійну освіту та навчання до потреб ринку праці, підвищувати її гнучкість можливостей і привабливості, забезпечувати якість, здійснювати інновації, створювати та реалізувати стратегії інтернаціоналізації для провайдерів професійної освіти.

Для перевірки обізнаності та використання здобувачами освіти і педагогами професійного навчання цифрових технологій в освітньому процесі проведено опитування, респонденти відповідей якого опрацьовані та зведені у вигляді гістограми (рис. 1).

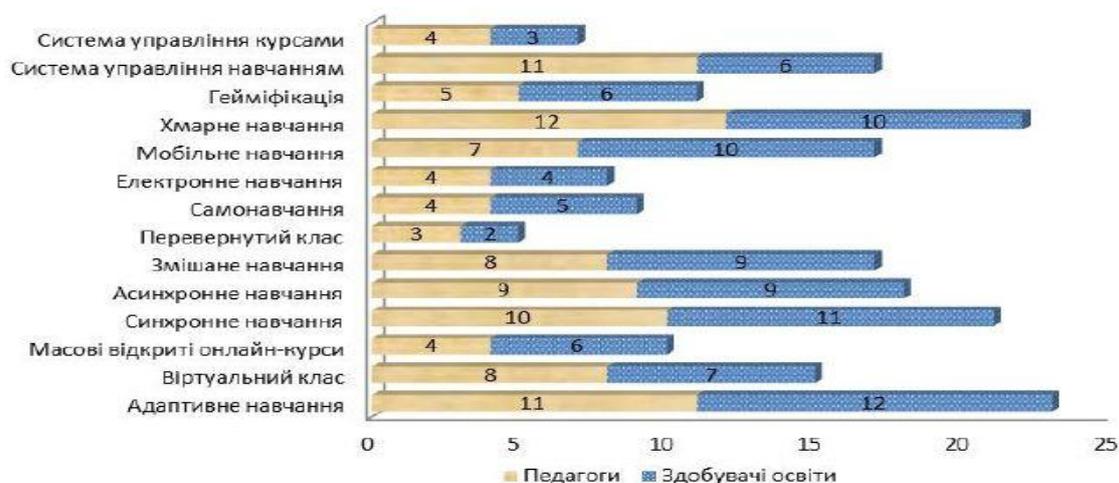

Рис. 1. Розподіл відповідей педагогів та здобувачів освіти щодо знання та використання цифрових технологій, %

Отримані результати дослідження продемонстрували необхідність цифрової компетентності для здобувачів освіти у плані використання сучасних стратегій розвитку професійної освіти. Адаптивне, синхронне, асинхронне, мобільне, хмарне, змішане види навчань є зручним засобом для організації освітнього процесу. Важливу роль у вивченні дисциплін професійного циклу відіграє проектна діяльність, яка дає змогу розвинути комплекс умінь до використання цифрових технологій: пошук інформації, комунікація, організація спільної діяльності, обмін інформацією та матеріалами, мультимедійна презентація результатів проекту, створення цифрового освітнього ресурсу як продукту проектної діяльності. У цілому дані проведеного опитування показують, що педагоги та здобувачі освіти

позитивно оцінюють можливості використання цифрових технологій в освітньому процесі в умовах змінних обставин.

Цифрові технології дають змогу персоналізувати навчання шляхом адаптації освітніх програм та робочих навчальних планів до здібностей кожного здобувача освіти, надаючи доступ до різноманітних ресурсів і матеріалів та мотивують, завдяки інтерактивному формату, зручним методам оцінювання та можливостям до індивідуальної роботи. Впровадження цифрових платформ дозволяє ефективніше організовувати й контролювати освітній процес. Віртуальні лабораторії, симуляційні тренажери, інструменти для персоналізованого контролю знань забезпечують розвиток цифрових компетентностей у здобувачів освіти, підвищуючи їхню мотивацію до навчання та готовність до практичної діяльності, що сприяє підвищенню якості підготовки кваліфікованих фахівців для сучасної економіки та відповідає національним і європейським стандартам у сфері професійної освіти.

Список посилань

Гуменюк, Н. (2021). *Використання цифрових технологій у професійній підготовці*. Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Карабан, І. (2020). *Цифрові платформи в професійній освіті України*. Видавництво Київського університету.

Михайлов, О., & Крамаренко, А. (2022). *Цифровізація освітнього процесу в умовах сучасних викликів*. Видавництво ЛНУ.

Шевчук, С. С. (2022). *Сучасні освітні технології у професійній підготовці кваліфікованих робітників: навчально-методичний посібник*. БІНПО.

Kaczmarek, T. (2018). *Employee performance evaluation in Polish educational institutions*. University of Warsaw Press.

Smith, J. (2019). *Modern approaches to human resources evaluation in the UK*. Cambridge University Press.

Virtanen, P. (2020). *The impact of employee well-being on performance evaluations in Finland*. Finnish Academy Press.

Weber, H. (2020). *Competency-based employee evaluation systems in Germany*. Springer Verlag.